

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

УДК 376.1 + 371.3 + 37.018.1

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики» 11 листопада 2025 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2025. 288 с.

Друкується за рішенням Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
Протокол № 12 від 19.11.2025 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Олена МАРТИНЧУК, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Тетяна СКРИПНИК, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з наукової роботи та міжнародної діяльності Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Галина ВАСИЛЬЄВА, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

Ганна СУПРУН, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук.

Тетяна ХОМИК, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

У збірнику тез наукових доповідей представлено результати досліджень, аналітичні матеріали й практичні напрацювання учасників конференції щодо розвитку інклюзивної освіти в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Матеріали висвітлюють формування інклюзивного освітнього середовища, систему підтримки дітей з особливими освітніми потребами, організацію соціально-психологічного супроводу та сучасні підходи до проектування інклюзивного простору. Представлені напрацювання сприяють обміну досвідом, поширенню ефективних практик та професійному зростанню фахівців у сфері інклюзивної освіти.

© Факультет психології, соціальної
роботи та спеціальної освіти

А. А. Соболева, Г. І. Васильєва

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 185

Ю. О. Соколенко, О. П. Таран

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ШУМОВИХ МУЗИЧНИХ
ІНСТРУМЕНТІВ 187

Р. В. Устюк, О. П. Таран

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ 189

Т. В. Хомик, К. О. Тичина, С. О. Логвиненко

НАПРЯМИ ОБСТЕЖЕННЯ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 192

Л. В. Шаповал, Г. В. Супрун

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ІЗ НАУКОВО ДОВЕДЕНОЮ
ЕФЕКТИВНІСТЮ ЗАДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО
МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ПІДЛІТКІВ З АУТИЗМОМ 196

Ю. В. Шерепенко, Т. В. Хомик

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ СЛОВЕСНО-ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ
У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ
ТРУДНОЩАМИ 199

А. О. Ярошевська, К. О. Тичина, М. С. Овчаренко

ДІАГНОСТИЧНА ПРОЦЕДУРА ОБСТЕЖЕННЯ ФОНАЦІЙНОГО
ДИХАННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 202

СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 3.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

О. О. Базилевська

ВИКОРИСТАННЯ ПЕТРИКІВСЬКОГО РОЗПISУ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ 205

М. Г. Буйняк

ЗДАТНІСТЬ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК
КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА 206

Т. Василенко, Н. Д. Вінник

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ У ВПРОВАДЖЕННІ
ІНКЛЮЗІЇ 208

формуванні точності, сили та координації рухів пальців. Ефективність роботи забезпечується поєднанням ігрових, сенсорних і моторних вправ, що сприяють підвищенню мотивації, інтересу та емоційної залученості дітей у процес діяльності.

Список використаних джерел:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: навч. посіб. Київ: Видавничий дім Слово, 2019. 344 с.
2. Брушневська І. До проблеми розвитку дрібної моторики рук у дошкільників із порушеннями мовленнєвої діяльності. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2022, №3, Р. 124–131.
3. Деснова І. С. Використання пальчикових ігор у процесі розвитку дрібної моторики дітей молодшого дошкільного віку. *World science: problems, prospects and innovations: materials the 5th International scientific and practical conference «World science: problems, prospects and innovations»* (January 27-29, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. Р.488-496
4. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко : корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 192 с.

Ю. О. Соколенко, м. Київ

yosokolenko.fpsrso24m@kubg.edu.ua

О. П. Таран, м. Київ

op.taran@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ШУМОВИХ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Мовлення є однією з найважливіших психічних функцій дитини, яка забезпечує процес пізнання, спілкування та соціалізації. Молодший дошкільний вік є сенситивним періодом для розвитку мовленнєвої компетентності, адже саме в цей час формуються базові лексико-граматичні структури, фонематичне сприймання, темпо-ритмічна організація мовлення, інтонаційна виразність [2]. Проте у значної частини дітей цього віку спостерігаються різноманітні мовленнєві труднощі, що виявляються у сповільненому або пришвидшеному темпі мовлення, нерівномірному ритмі, обмеженому словниковому запасі, спрощеній граматичній будові речень, недостатній виразності інтонації [1]. Такі особливості не лише знижують зрозумілість мовлення, а й ускладнюють процес комунікації, створюють бар'єри у взаємодії з однолітками, негативно впливають на емоційний стан дитини та її самооцінку. Внаслідок цього формування комунікативної

компетентності відбувається повільніше, діти уникають діалогів, стають пасивними у спільній діяльності.

Одним із ефективних шляхів подолання зазначених труднощів є використання музики як засобу стимулювання мовленнєвого розвитку. Музика, завдяки своїй ритмічній та емоційній природі, впливає на слухову увагу, моторну координацію, фонематичне сприймання, дихальну координацію та загальний психоемоційний стан [5; 7]. Дослідження українських і зарубіжних науковців (А. Богуш, Н. Гавриш, О. Таран, Л. Стахова, К. Тичина, А. Patel, U. Goswami та ін.) підтверджують, що музика і мовлення мають спільні нейрофізіологічні механізми – ритм, темп, мелодику, інтонацію та паузування [4; 5; 6; 7]. Вправи, у яких поєднуються звук, слово та рух, активізують одночасно слухову, моторну і мовленнєву сфери, що сприяє розвитку темпо-ритмічної організації висловлювань, виразності мовлення та комунікативної активності [4; 7].

Метою проведеного дослідження було теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання шумових музичних інструментів у розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами. Дослідно-експериментальна робота здійснювалася на базі дошкільного навчального закладу № 71 м. Чернігова. Участь у дослідженні брали 10 дітей віком від трьох до чотирьох років, які мали фонетико-фонематичні порушення або загальний недорозвиток мовлення II–III рівня. На констатувальному етапі було виявлено, що більшість дітей характеризуються нестійким темпом мовлення, труднощами у відтворенні ритмічних структур, недостатньою інтонаційною виразністю та зниженою мовленнєвою активністю.

З метою розвитку мовлення було розроблено та впроваджено комплекс логоритмічних занять із використанням шумових музичних інструментів — бубна, маракасів, трикутника, брязкалець. Заняття мали ігровий характер і включали вправи на синхронізацію руху та мовлення («Скажи і плесни», «Пройди під ритм»), ритмічне супроводження коротких римованих текстів ударами по інструментах, виконання простих пісень з акцентами на наголошених складах, а також артикуляційно-дихальні вправи під музичний супровід [1; 3]. У процесі занять діти вчилися відчувати ритм, координувати дихання і голос, виділяти наголошені звуки та склади, підтримувати єдиний темп промовляння і руху. Музика створювала позитивний емоційний фон, знижувала напруження, сприяла концентрації уваги та мотивації до мовленнєвої активності [5].

Аналіз результатів формувального експерименту показав значні позитивні зміни: у 60% дітей темп мовлення став стабільнішим, у 70% покращилася ритмічність фраз, у 80% — зросла інтонаційна виразність. Діти стали впевненіше ініціювати спілкування, швидше реагували на звернення дорослих, виявляли більше емоційності під час мовленнєвих ігор і музичних вправ. Також відзначалося покращення загальної координації рухів і дихання, підвищення комунікативної активності та зменшення тривожності під час мовленнєвої діяльності. Отримані результати свідчать, що систематичне використання

шумових музичних інструментів у логопедичній роботі забезпечує розвиток темпо-ритмічної складової мовлення, сприяє його плавності, природності та емоційній насиченості.

Список використаних джерел:

1. Бабич Н. М., Луцько К. П., Тичина К. В. Методика обстеження складоритмічної складової мовлення у дітей дошкільного віку. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 160 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). МОН України, 2021. 38 с.
3. Рібцун Ю. В., Майчук О. Є. Логоритміка як засіб діагностики заїкання в дітей дошкільного віку. *Pedagogical Sciences: Theory and Practice*. 2024. №1, С. 34 – 43.
4. Bhide A., Power A., Goswami U. A rhythmic musical intervention for poor readers: a comparison with a letter-based intervention. *Mind, Brain, and Education*. 2013. №7(2). С. 113–123.
5. Kraus N., Slater J., et al. Music enrichment programs improve the neural encoding of speech in at-risk children. *Journal of Neuroscience*. 2014. Vol. 34(36). P. 11913 – 11918.
6. Nan Y., et al. Piano training enhances neural processing of pitch and improves speech perception in Mandarin-speaking children. *PNAS*. 2018. Vol. 115(28), P. 6630 – 6639
7. Vidal M. M., Lousada M., Vigário M. Music effects on phonological awareness development in 3-year-old children. *Applied Psycholinguistics*. 2020. Vol. 41(2), P. 299 – 318.

Р. В. Устюк, м. Київ
 rvustiuk.fpsrso22@kubg.edu.ua
О. П. Таран, м. Київ
 op.taran@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням кількості дітей з мовленнєвими порушеннями, зокрема з дизартрією, у системі сучасної інклюзивної освіти. Впровадження інклюзивного навчання передбачає створення сприятливого середовища, у якому кожна дитина має можливість отримати якісну освіту відповідно до своїх індивідуальних потреб і можливостей. Особливу увагу при цьому слід приділяти дітям із порушеннями мовлення, адже комунікація є